

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ВІДДІЛ
ВИХОВНИХ СИСТЕМ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ**

**ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ
ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА**

Методичні рекомендації

Київ – 2013

УДК 378.126:316.7

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (протокол № __ від __ листопада 2013 р.).

Основи інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога: Методичні рекомендації / Укл. Д.В. Гоменюк. – К.: ІПООД, 2013. – 24 с.(1,0 др.арк.).

Автор-укладач: Гоменюк Дмитро Васильович, науковий співробітник відділу виховних систем у педагогічній освіті ІПООД НАПН України.

Рецензенти:

У методичних рекомендаціях представлено проблема освітніх інновацій в змісті освіти, навчальних та виховних технологій, форм та методів навчання і виховання. Висвітлює різноманітні погляди науковців на одну з сучасних проблем освіти

Для магістрів, аспірантів та викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

СТРУКТУРА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ

1. **Пояснювальна записка:**
 - актуальність теми спецкурсу,
 - мета спецкурсу,
 - завдання спецкурсу,
 - знання та вміння якими повинен оволодіти майбутній викладач після вивчення курсу.
2. Опис предмета навчального курсу.
3. Програма спецкурсу «Основи інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога».
4. Зміст курсу:
 - назва модуля,
 - основні поняття,
 - лекція (тема, питання для обговорення),
 - самостійна робота (тема, завдання),
 - оцінювання навчальних досягнень (питання для самоконтролю, теми рефератів, питання модульної контрольної роботи, питання до заліку),
 - рекомендована література.
 - Змістовий модуль 2.
 - Змістовий модуль 3.
 - Змістовий модуль 4.
5. Методи та критерії оцінювання знань студентів:
 - види контролю,
 - шкала оцінювання.
6. Компоненти, критерії та рівні інноваційної діяльності майбутнього викладача вищого педагогічного навчального закладу.
7. Комплекс методик для визначення рівня підготовленості до інноваційної діяльності майбутнього викладача вищого педагогічного навчального закладу.

ПОСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність теми спецкурсу.

Сучасна освіта й особливо загальноосвітня школа під впливом науково-технічного прогресу та інформаційного буму вже порівняно тривалий час перебувають у стані неперервного організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Необхідність докорінної зміни освітньої парадигми на етапі переходу до постіндустріального суспільства, економіка якої базуватиметься на інформаційних технологіях, ще тільки починають усвідомлювати працівники освіти.

На сьогодні сучасна освіта має готувати людину, котра здатна жити в надзвичайно глобалізованому і динамічному змінному світі, сприймати його змінність, як складову власного способу життя. Глобалізація, трансформаційні процеси та неперервна інформаційна змінність обумовлюють введення людини в дуже складну систему суспільних взаємовідносин, вимагають від неї здатності до нестандартних і швидких рішень. Тільки інноваційна за сутністю освіта може виховувати людину, яка живе за сучасними інноваційними законами глобалізації.

Сучасними українськими вченими вивчається стан модернізації, змісту, форм та методів навчання і виховання молоді; управління освітніми закладами; підготовки вчителів-фахівців педагогічної справи, зумовлений існуючими умовами функціонування системи освіти в період її реформування.

Ці та інші питання теорії інноватики знаходяться в полі зору видатних вітчизняних учених: І.А. Зязюна, О.В. Киричука, О.Я. Савченко, В.М. Мадзігона, В.Ф. Паламарчук, І.Д. Бехта, Б.С. Кобзаря, О.Л. Кононко, І.Г. Єрмакова, О.І. Виговської, Н.М. Островерхової, П.І. Дроб'язко, Л.С. Масола, Є.М. Гладченко, Н.О. Рєпи та ін.

Методичні рекомендації «Основи інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога» сприяють ознайомленню з основними теоретичними та практичними аспектами інноваційної діяльності в загальнокультурному розвитку особистості, формує цілісну картину розуміння основних понять.

Курс можна запропонувати насамперед студентам 3-4 курсів гуманітарних спеціальностей. Він розрахований приблизно на 54 годин аудиторних занять. Його можна викладати як цілісний курс або, за бажанням викладача, скласти з окремих модулів.

Метою спецкурсу: висвітлити різноманітність поглядів сучасних науковців і практиків до проблеми педагогічних інновацій, інноваційної діяльності та підвищити рівень підготовленості до інноваційної діяльності в загальнокультурному розвитку особистості педагога.

Завдання спецкурсу: тлумачити основні поняття і термінологію курсу та оперувати ними;

Значення та уміння якими повинен оволодіти майбутній викладач після вивчення курсу:

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Курс:	Напря́м, спе́ціальність, осві́тньо-квалі́фікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни

**ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ
«ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ
ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
ПЕДАГОГА»**

№	Тема заняття	кількість годин			
		Лекції	Семінари	Самостійна робота	Загальна кількість
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ І СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ					
1.	Інноваційна освітня діяльність	2			6
2.	Інноваційний потенціал педагогічних систем			2	
3.	Учитель та інновації		2		
Змістовий модуль II. ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ					
1.	Неперервна освіта та інноваційна культура вчителя – умови його професійного вдосконалення	2			6
2.	Творчі засади інноваційних освітніх процесів		2		
3.	Інноваційна діяльність майбутнього вчителя як основна форма і показник розвитку його інформаційної культури			2	
Змістовий модуль III.					
1.					
2.					
3.					
Усього годин					

ЗМІСТ КУРСУ

Змістовий модуль I.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Основні поняття: інноваційність, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність.

Лекція: Інноваційна освітня діяльність (2 год.).

План

1. Інноваційність – важлива ознака сучасної освіти.
2. Особливості інноваційного розвитку освітньої системи.
3. Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності.

1. Інноваційність – важлива ознака сучасної освіти.

Під інноваційним розвитком освіти треба розуміти комплекс створених і запроваджених організаційних та змістових нововведень, розвиток низки факторів та умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи. Такий складний психолого-педагогічний процес потребує чітко спланованих системних дій з боку всіх освітянських структур, які в своїй сукупності складають основу інноваційної політики.

Інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, ґрунтована на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Система і зміст навчання в сучасному світі розвиваються в контексті глобальних освітніх тенденцій, серед яких найпомітнішими є:

- масовість освіти та її неперервність;
- значущість освіти для індивіда і суспільства;
- орієнтація на активне освоєння людиною способів пізнавальної діяльності;
- адаптація освітнього процесу до запитів і потреб особистості;
- орієнтація на демократизацію всіх освітянських структур;
- орієнтація навчання на інновації, особистість, забезпечення можливостей її саморозвитку та саморозкриття.

Ці тенденції свідчать, що головною функцією освіти є розвиток людини, зокрема її культури. Освіта має забезпечити кожному, хто навчається, широкі можливості для здобуття таких умов розвитку та підготовки до життя:

- знань про людину, природу і суспільство, що сприяють формуванню наукової картини світу як основи світогляду та орієнтації у виборі сфери майбутньої практичної діяльності;
- досвіду комунікативної, розумової, емоційної, фізичної, трудової діяльності, що сприяє формуванню основних інтелектуальних, трудових, організаційних умінь і навичок, необхідних у повсякденному житті для участі в суспільному виробництві, продовженні освіти та самоосвіти;

- досвід творчої діяльності, що відкриває простір для розвитку індивідуальних здібностей особистості.

Професіоналізація педагога і входження його в інноваційний режим роботи неможливі без творчого самовизначення, провідну роль у якому відіграє його налаштованість на самовдосконалення, самоосвіту, саморозвиток, без чого неможливе забезпечення нової якості освіти.

Інноваційність необхідно розглядати не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість та демократичність освітньої системи. Щодо особистісного чинника педагогічної діяльності, це означає: відкритість вихователя до діалогічної взаємодії з вихованцями, яка передбачає рівність психологічних позицій обох сторін; відкритість культурі й суспільству, що виявляється у прагненні педагога змінити дійсність, дослідити проблеми та обрати оптимальні способи їх розв'язання; відкритість свого «Я», власного внутрішнього світу, тобто організація такого педагогічного середовища, яке сприяло б формуванню і розвитку образу «Я».

Інноваційність як принцип педагогіки забезпечує умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку та досягнення власної і суспільної мети.

2. Особливості інноваційного розвитку освітньої системи.

Освіта в часи глобалізації та переходу до постіндустріальної спільноти – це не лише система надання знань і виховання особистості, це фактор спеціальної стабільності, економічного добробуту, конкурентноздатності.

Усвідомлення того, що лише на інноваційному рівні можна гармонізувати взаємини між людиною і природою, успішно розв'язувати проблеми інтеграції світових культур і науково-освітнього потенціалу зокрема.

Інноваційний розвиток посилює зв'язок педагогічної науки та освітньої практики, завдяки чому результат «чистої науки», що отримали вчені у вільному, нічим не обмеженому творчому пошуку, набуває практичного застосування.

Інноваційність передбачає утвердження відповідального способу життя людини в суспільстві та відповідального ставлення суспільства до кожної особистості зокрема. Звідси зрозуміло, що крім науки, у забезпеченні інноваційного типу розвитку економіки і суспільства в цілому провідну роль відіграє освіта. Саме через систему навчання та виховання можна підготувати людину, здатну й охочу творити і сприймати зміни, нововведення.

Саме інноваційний шлях розвитку освіти підвищив актуальність інтелектуального і креативного ресурсів, що разом виконують функцію «соціального ліфту», котрий підіймає людину на вищі щаблі суспільства. Враховуючи той факт, що з часом у всьому світі все очевиднішим виявляється суперечність науково-технічного прогресу і духовності людини, зростає значення духовного потенціалу педагогічних систем.

Під впливом інноваційних процесів поступово змінюється структура освітньої системи: відмирають застарілі педагогічні системи і виникають нові, в тому числі ресурсозберігаючі. Відбуваються також зміни в структурі та реалізації різноманітних управлінських схем педагогічної діяльності, яка мала б бути насамперед творчою за характером і змістом. Тому сьогодні можна говорити і про розвиток нових технологій управління освітою. Поширення інновацій зв'язує різні соціальні суб'єкти одне ціле, забезпечує єдине освітнє поле, а в окремих випадках зм'якшує соціальні суперечності й конфлікти, що виникають у глобалізаційному суспільстві.

Інноваційний розвиток – характерна ознака розвитку сучасної цивілізації і світового суспільства. У зв'язку з цим суттєво переорієнтовано головні завдання в освітній сфері діяльності; їх можна сформулювати так: гармонізувати ставлення педагога-практика до природи інноваційних процесів, соціальних зрушень у суспільстві, що викликають зміни в педагогічній сфері діяльності, інноваційності розвитку соціальних процесів; навчити педагога-практика жити й діяти в умовах потоку новітньої соціальної і науково-педагогічної інформації, створити умови та передумови для його неперервного розвитку; створити умови для придбання широкого спектру новітніх психолого-педагогічних знань, що дають швидко «переключатися» на нові тенденції і стратегії освітнього процесу.

3. Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності.

Центральними постатями освітньої діяльності є, як відомо, учитель і учень. Перший постає у ролі, як правило носія суспільно вивірених знань, досвіду, культури, а другий – його реципієнта. Учитель «сіє добре, мудре, вічне», учень трансформує це у власний духовний світ, світогляд і культуру.

Структура змісту розкриває змістовна спрямованість нововведення, відбита в основній ідеї та меті впливу. У контексті викладеного матеріалу структура змісту визначають за об'єктом впливу, рівнем поширення, інноваційним потенціалом нового.

Сучасні вчені поділяють новації на ті, що виникають стихійно, без відповідного окреслення завдань, усвідомлення необхідних засобів та умов. Для стихійних інноваційних процесів характерними є ситуативність виникнення, емпіричний рівень впровадження, відсутність наукового обґрунтування та організаційної культури втілення. цілеспрямовані інноваційні процеси характерні осмисленою діяльністю – вони теоретично обґрунтовані й організаційно сплановані.

Метою діяльності в інноваційному пошуку є очікуваний кінцевий результат, тобто якісна зміна об'єкта.

Завдання інноваційної діяльності педагога полягає у виконанні різноманітних за обсягом видів роботи, що залежать від змісту нововведення, його мети, термінів та засобів.

Зміст інноваційної діяльності визначається основною ідеєю інноваційного процесу, обґрунтовується метою а очікуваними результатами.

Методи інноваційної діяльності – це спеціальні процедури та операції емпіричного пізнання результатів педагогічної практики. До методів

інноваційного пошуку належать: методи дослідження, метод наукового осмислення, метод моделювання, метод формалізації, метод апробації, метод діагностування, метод аналізу, метод прогнозування, мотиваційна, змістова, процесуальна.

Семінар1: Учитель та інновації (2 год.).

Питання для обговорення

1. Тенденції професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у світлі сучасних вимог.
2. Готовність до інноваційної діяльності як компонент професійного-становлення особистості в умовах євроінтеграційних процесів.
3. Самоосвіта (неперервна освіта) як засіб спрямування вчителя на інноваційну діяльність.

Самостійна робота 1: Інноваційний потенціал педагогічних систем (2 год.).

Завдання

1. Проаналізувати визначення понять інновації, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність.
2. Зробити добірку статей фахових видань, присвячених проблемі інноваційної діяльності.
3. Невизначеність інноваційних процесів: як здійснити перехід від теорії до практики.
3. Підготувати доповідь на тему за вибором:
 - Сутність та механізми педагогічної інновації.
 - Формування інноваційної діяльності педагогічного колективу.
4. Опрацювати нормативно-правові документи які визначають зміст основні принципи, напрями, завдання та здійснення інноваційної освітньої діяльності.
5. Зробіть порівняльну табличку «Класифікація педагогічних інновацій», за різними вченими.
6. Ваші роздуми та пропозиції на тему «Вчимося і працюємо по-новому».

Оцінювання навчальних досягнень

Питання для самоконтролю:

1. Що входить у поняття «готовність педагога до інноваційної діяльності»? Охарактеризуйте її показники.
2. Якими особливостями характеризується інноваційна діяльність педагога за технологією М.О.Зайцева
3. Які можливості для розвитку особистості дитини, на Вашу думку, має технологія фізичного виховання Єфименка?

Питання модульної контрольної роботи:

Варіант1.

1. . Інноваційність – важлива ознака сучасної освіти.

2. Особливості інноваційного розвитку освітньої системи.
3. Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності.

Варіант 2.

1. Тенденції професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у світлі сучасних вимог.
2. Готовність до інноваційної діяльності як компонент професійного становлення особистості в умовах євроінтеграційних процесів.
3. Самоосвіта (неперервна освіта) як засіб спрямування вчителя на інноваційну діяльність.

Змістовий модуль II.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Лекція 2: Неперервна освіта та інноваційна культура вчителя – умови його професійного вдосконалення (2 год.).

Основні поняття: неперервна освіта, культура, професійна культура, інноваційна культура, інноваційна активність, креативне середовище.

План

1. Загальнокультурний розвиток як складова неперервної освіти.
2. Культура основна категорія інноваційної педагогічної діяльності.
3. Креативне середовище як умова розвитку інноваційної особистості.

1. Загальнокультурний розвиток як складова неперервної освіти.

За кордоном всі великі масштаби отримували загальноосвітня і загальнокультурна, або загальнорозвиваюча підготовка дорослих. У передових країнах світу усвідомили, що для ефективної виробничої діяльності людини необхідно не лише добре володіти професійними навиками, але і бути досить розвиненим в культурному, етичному, психологічному стосунках. Він повинен повною мірою відчувати себе повноцінною особою, повноправним членом суспільства.

З іншого боку це пояснюється соціально-педагогічними закономірностями загальнокультурного розвитку особи, основними серед яких є: «взаємообумовленість культури і освіти, що виявляється в тому, що рівень розвитку культури визначає сенс, цінності і зміст освітнього процесу, а освіта зберігає культуру, передає її досягнення від одного покоління до іншого; єдність всіх компонентів безперервної освіти в поступальному розвитку загальної культури особи є координованість їх цілей на всіх ступенях становлення і розвитку індивіда; взаємозв'язок і взаємозалежність професійної компетентності спеціаліста і рівня його культури».

Суть категорії загальнокультурного розвитку розкривається через здатність людини бачити актуальні проблеми духовного, екологічного, етичного, правового, політичного, суспільного пристрою; потреба до самоосвіти як інтегрального вираження вміння самоорганізації своєї пізнавальної і творчої діяльності, до постійного продовження освіти; вміння творчого перетворення інформації, володіння мовами міжособової комунікації.

Узагальнений образ сучасної людини в полікультурному світі дозволяє намітити орієнтири результатів сучасної освіти і констатувати необхідність системних цілеспрямованих змін процесу вчення і учення в цілому. Сучасна освіта має бути направлена на розвиток життєвого ресурсу людини. Звідси – вчення повинно стати орієнтованим на формування готовності людини до змін, що швидко настають, в суспільстві до невизначеного майбутнього за рахунок розвитку здібностей до творчості, до всіляких форм мислення і продуктивної діяльності, що неможливе без ґрунтового цілісного загальнокультурного базису, який повинен створювати свого роду імунітет проти мозаїчності соціального і культурного оточення.

2. Культура основна категорія інноваційної педагогічної діяльності.

Слово **культура** (від лат. cultura – догляд, виховання) увійшло в науковий обіг ще в античні часи. З подальшим розвитком суспільства значення цього терміна розширилося; воно вже охоплювало й такі сфери, як виховання, освіта і релігія, адже природа і людина того часу становили єдине ціле, а людина постійно зверталася до Бога.

У XIX - XX століттях, коли відбувалося виокремлення наукових напрямів, їх представники досліджували притаманну культурі специфіку в різних галузях науки. Окремі опосередковані спроби визначити поняття культури робили Ф. Ніцше, А. Шпенгер, В. Розанов, М. Бердяєв, Ф. Достоєвський, І. Франко, П. Флоренський. Але їх погляди формувалися переважно на засадах філософської науки та художньо-образного осмислення культури в мистецьких творах.

Сучасна наукова література містить значну кількість визначень поняття **культура**. Серед них є, наприклад, твердження, що культура – це сума всіх видів діяльності, звичаїв, вірувань; соціальна спадщина суспільства; правила, що організують певний спосіб життя; спосіб пристосування суспільства до природного середовища й економічних потреб; продукт діяльності людини; спосіб передачі (позабіологічне наслідування), тобто формування культури в процесі навчання і виховання; сукупність дій, які переходять від індивіда до індивіда за допомогою символів; основа діяльності людини тощо. Зокрема, у Новому тлумачному словнику української мови подаються три основні лексичні значення поняття **культура**: 1) сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; 2) освіченість, вихованість; 3) рівень, ступінь досконалості якоїсь галузі господарської або розумової діяльності.

Культурологія розглядає культуру як особистісне формування людини та як універсальний засіб суспільного життя і дає дуалістичне трактування цього поняття: культура – це вид діяльності, засобами якого по історичній вертикалі створюються духовні та матеріальні цінності. Отже, предметом вивчення культурології є специфіка розвитку матеріальної і духовної культури цивілізацій, етносів, націй у конкретно-історичному періоді, а також їх взаємозв'язки і взаємовпливи.

Сучасні концепції культури пов'язують її формування з розвитком суспільства, соціальних груп, окремих особистостей і визначають рівні культури, її функції і види, а також складну діалектику матеріального та духовного. Культура існує на всезагальному рівні, особливих та індивідуальних рівнях і виконує низку функцій – пізнавальну, виховну, світоглядну, емоційно-естетичну, діагностичну і прогностичну. Зміст і функції культури віддзеркалюються в таких її видах, як політична і правова, художня і естетична, культура праці і побуту, соціальна, економічна, екологічна, професійна, педагогічна, психологічна тощо.

Особливості професійної, педагогічної, психологічної та інноваційної культури висвітлюються в працях Г. Балла, М. Бастуна, І. Дичківської, Т. Іванової, Я. Коломінського, М. Обозова, В. Рибалки, З. Становських, Н. Чепелевої та інших.

Професійна культура має кілька визначень. Її розуміють як: 1) процес розвитку цілісної особистісної структури, критеріями сформованості якої є взаємопов'язані між собою світогляд і методологічне мислення; 2) систему соціальних якостей, яка забезпечує рівень професійної діяльності та визначає її особистісний зміст; 3) системну якість, вихідними елементами якої є знання, практичні уміння і навички, власні соціальні якості, що характеризують ставлення особистості до світу соціальних цінностей.

Педагогічна культура, як поняття споріднене з культурою професійною, теж має різнопланові пояснення. Його розкривають як: 1) системне, динамічне утворення, що ґрунтується на загальній культурі особистості, яка містить знання, культурні цінності, способи діяльності й прагнення брати активну участь у розвитку культурних традицій; 2) інтегративну підсистему в цілісній соціальній системі, що діалектично взаємопов'язана з суспільними процесами, характеризує творчу діяльність учителя, впливає на процес формування його мислення, є процесом і результатом перетворення як вчителя, так і його учнів; 3) полікомпонентна структура, складниками якої є: педагогічні потреби, здібності, уміння, педагогічна уява, мислення, емоційність, товариськість, художній талант, педагогічні методи і стилі.

Інноваційна культура особистості фахівців – це один із складних і малодосліджених об'єктів наукового пошуку психологічної науки, тому визначення цього поняття стосується більше професійних аспектів. Зокрема, інноваційна культура педагогічних працівників визначається як система професійних засобів особистісного розвитку, що забезпечують інноваційний спосіб педагогічної діяльності, провідним компонентом якої є цінності інноваційної педагогічної діяльності. На цій основі **фахову інноваційну культуру** можна розглядати як складову професійної, педагогічної і психологічної культури педагогічних працівників, що складається із цінностей, смислів, настановлень, знань, умінь, навичок, способів творчої та інноваційної діяльності, спрямованих на зростання власної особистості. Ці компоненти культури перебувають у потенційній та актуалізованій формах. У потенційній формі вони існують у вигляді внутрішньо згорнутих властивостей особистості, готових до переходу в актуалізовану форму –

розгортання у наступній діяльності і одночасного оновлення у наступних змінених умовах професійної діяльності особистості.

Інноваційна активність – це цілеспрямована діяльність людства щодо створення, освоєння і впровадження наукомістких нововведень у розвиток сучасної науки і практики.

Таким чином, нами розглянуто поняття, які є важливими при характеристиці особистості педагогічних працівників, що ведуть інноваційну діяльність.

3. Креативне середовище як умова розвитку інноваційної особистості.

Особистістю називають соціальну істоту, яка вільно і відповідально визначає свою позицію серед інших. Інноваційною можна назвати особистість, яка творчо ставиться до життя, прагне до саморозвитку, самореалізації та самозбереження, має високий рівень життєвої компетентності. Інноваційна особистість – це людина, яка здатна створювати нове, тобто це, насамперед, креативна особистість.

Креативність (від лат. creatio – творіння, від англ. creativity – творчий потенціал, творчі здібності) досліджували вітчизняні й зарубіжні науковці: Ф. Бартон, Д. Богоявленська, І. Воронюк, Г. Гарднер, Дж. Гілфорд, О. Кононко, Д. Кугер, Г. Лефрансуа та ін.

У результаті наукового дослідження В. Фадеєв вияв, що креативність – це інтегративна якість особистості, яка є суб'єктивною передумовою і одночасно показником творчості в усіх сферах діяльності.

Креативне середовище – це спеціально створені умови, які спонукають до створення оригінального, нестандартного, нового продукту соціальної важливості; вона має бути динамічним, інтегрованим, особистісно орієнтованим. Зміст креативного середовища повинен об'єднувати всі складові розвивального середовища.

Семінар 2: Творчі засади інноваційних освітніх процесів (2 год.) .

Питання для обговорення

1. Вплив інноваційної технології на розвиток педагогічної майстерності вчителя.
2. Неперервна освіта та інформаційна культура вчителя – умови його професійного вдосконалення.
3. Використання інформаційно-комп'ютерних мереж для неперервної самоосвіти і творчої інформаційної діяльності вчителя.

Самостійна робота 2: Інноваційна діяльність майбутнього вчителя як основна форма і показник розвитку його інформаційної культури (2 год.).

Завдання

1. Підготувати доповідь на тему «Вимоги інформаційного суспільства до професійної діяльності вчителя».
2. Проаналізувати позитивні та негативні сторони створення і застосування можливості інформаційних телекомунікаційних технологій.

Рекомендована література:

1.

Словник